

Ιωάννινα 11 Δεκεμβρίου 2017

Ημερίδα της ΠΕΣΣ και του Περιφερειακού Τμήματος Ηπείρου της ΠΕΣΣ
Θέμα: Τάσεις, εξελίξεις και προοπτικές της Ειδικής Εκπ/σης στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα»

Εναρκτήρια Ομιλία Αλεξανδράτου Γιώργου, Προέδρου της ΠΕΣΣ

Αξιότιμε κ. Πρύτανη

κ.κ. Πρόεδροι των Τμημάτων Δημοτικής και Νηπιαγωγών,
κ.κ. καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,
κυρία Περιφερειακή Δ/ντρια εκπαίδευσης Ηπείρου,
αγαπητοί συνάδελφοι ΕΠΚ Α/θμιας και Β/μιας Εκπ/σης Ηπείρου
αγαπητές Συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι, Σχολικοί Σύμβουλοι,
αγαπητοί Διευθυντές Α/θμιας και Β/μιας Εκπαίδευσης Ιωαννίνων,
αγαπητοί εκπαιδευτικοί και αγαπητοί φοιτητές,
Φίλες και Φίλοι:

Η παρούσα Ημερίδα πραγματοποιείται στο πλαίσιο Υλοποίησης του Προγραμματισμού των δράσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΕΣΣ, προς την κατεύθυνση να συμβάλλουν ενεργά οι Σχολικοί Σύμβουλοι στον δημόσιο διάλογο για τη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Τη διοργάνωσαν το ΔΣ της ΠΕΣΣ και η Διοικούσα Επιτροπή του Περιφερειακού Τμήματος Ηπείρου της ΠΕΣΣ, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ηπείρου.

Η Ειδική Εκπαίδευση αποτελεί αίτημα και πρόκληση του σύγχρονου εκπαιδευτικού κόσμου και ταυτόχρονα, συνιστά έναν ιδιαίτερα σημαντικό και διεπιστημονικό κλάδο της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Ο επιστημονικός τομέας της Ειδικής Εκπαίδευσης θεωρείται εξαιρετικά πολύπλευρος στη σύγχρονη κοινωνία. Η γενική φιλοσοφία που ακολουθείται βασίζεται στην αρχή της δημιουργίας ενός «σχολείου για Όλους» και αναφέρεται στην ισότιμη και λειτουργική ένταξη των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ή και αναπηρίες, στο τυπικό γενικό σχολείο ή με άλλα λόγια στο σχολείο της γειτονιάς μας.

Ο εκδημοκρατισμός της κοινωνίας, η αμφισβήτηση της άποψης ότι ο σχολικός διαχωρισμός συμβάλλει στη βελτίωση της κατάστασης του ατόμου με ειδικές ανάγκες και η ενεργοποίηση των πολιτών υπέρ της διασφάλισης των ατομικών δικαιωμάτων για όλους - ανεξαρτήτως φύλου, χρώματος, γλώσσας, σωματικών, νοητικών και ψυχικών δυνατοτήτων - οδήγησαν στη διαμόρφωση της Παιδαγωγικής της Ένταξης.

Η Παιδαγωγική αυτή, ενώ αρχικά φάνηκε να αναφέρεται αποκλειστικά στα άτομα με ειδικές ανάγκες, σήμερα επιβεβαιώνεται η αναγκαιότητα εφαρμογής της στο σύνολο της κοινωνίας. Καθώς, μέσω της κοινής ζωής και μάθησης προάγεται η αλληλοκατανόηση, ενδυναμώνεται η ανοχή απέναντι στη διαφορετικότητα, οικοδομείται ο σεβασμός για τον Άλλο και διασφαλίζεται η αρμονική συμβίωση ανάμεσα στους πολίτες της πολυπολιτισμικής κοινωνίας μας.

Για να εφαρμοστεί όμως η Παιδαγωγική της Ένταξης απαιτείται ο επανακαθορισμός των εκπαιδευτικών στόχων, η αλλαγή των αναλυτικών προγραμμάτων, η ενεργητικότερη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των γονέων και των κοινωνικών εταίρων στα

εκπαιδευτικά δρώμενα, αλλά και ευρείες διαρθρωτικές αλλαγές στο σχολικό σύστημα, ώστε το ελληνικό Σχολείο να μετατραπεί από «Σχολείο του διαχωρισμού» σε ένα «Σχολείο για Όλους».

Ένα «Σχολείο» που θα βασίζεται στην αρχή της ισοτιμίας, με σκοπό να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στα δικαιώματα και στις ανάγκες όλων των παιδιών, ανεξάρτητα από τη νοητική ή σωματική ικανότητα, την εθνικότητα ή το κοινωνικο-οικονομικό τους επίπεδο. Ένα «Σχολείο» όπου ο καθένας «ανήκει», γίνεται αποδεκτός, υποστηρίζει και υποστηρίζεται από τους συνομήλικους και τα άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Η έννοια της συνεκπαίδευσης υποδηλώνει με ακρίβεια αυτό που όλα τα παιδιά χρειάζονται: Να συνυπάρχουν στα ίδια σχολεία, στις ίδιες τάξεις με όλα τα συνομήλικά τους παιδιά. Τα τελευταία χρόνια, μάλιστα, χρησιμοποιείται ένας καινούριος όρος στην παιδαγωγική ορολογία, ο όρος Inclusive Education, που έρχεται να αντικαταστήσει τους όρους "ένταξη" και "ενσωμάτωση". Ο όρος μπορεί να αποδοθεί συνοπτικά ως «συμπεριληπτική εκπαίδευση» ή «εκπαίδευση του μη αποκλεισμού».

Είναι γεγονός ότι η Ένταξη στην Ελλάδα, θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά με το νόμο 1566/1985 «περί γενικής εκπαίδευσης». Η θεσμοθέτησή της ωστόσο δεν έλυσε τα προβλήματα. Αντίθετα, μέσα από την αύξηση των ειδικών τάξεων και με παιδαγωγικές πρακτικές που δεν προώθησαν μια ουσιαστική πολιτική ένταξης, η εκπαιδευτική πολιτική του αποκλεισμού συνεχίστηκε μέσα σε κλίμα προκαταλήψεων και στερεοτυπικών αντιλήψεων για την αναπηρία.

Στη χώρα μας τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που δεν έχουν εμφανείς αναπηρίες, βρίσκονται στις γενικές τάξεις χωρίς την απαραίτητη υποστήριξη. Τη θεσμοθέτηση της ένταξης δεν ακολούθησε ο σχεδιασμός μιας νέας κοινωνικής πολιτικής με στόχο την αλληλοαποδοχή, ούτε μιας καινούριας εκπαιδευτικής πολιτικής που θα αφορούσε στην επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών σε θέματα ένταξης, στο σχεδιασμό νέων αναλυτικών προγραμμάτων και στην κατάλληλη διαμόρφωση των σχολικών χώρων.

Για να μπορούμε να μιλάμε για επιτυχημένη σχολική ένταξη όλων των παιδιών θα πρέπει κυρίως να προχωρήσουμε στον επανασχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών. Βασικό κριτήριο αυτού του σχεδιασμού επιβάλλεται να είναι, όχι η ομοιογένεια των ηλικιακών ομάδων, αλλά η διαφορετικότητα των παιδιών. Σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των νέων αναλυτικών προγραμμάτων είναι η κοινωνία και οι απαιτήσεις της, τα πολιτισμικά αγαθά, τα νέα επιστημονικά δεδομένα, το άτομο και οι ανάγκες του. Με λίγα λόγια, πρέπει να αναπροσαρμοσθούν, με σκοπό την ένταξη, οι στόχοι μάθησης, τα περιεχόμενα, οι μέθοδοι διδασκαλίας, καθώς και ο τρόπος αξιολόγησης των μαθητών.

Κυρίες και Κύριοι Συνάδελφοι, η ιστορία της εκπαίδευσης των ανθρώπων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχει περάσει διάφορα στάδια αλλαγών, με βάση τις κοινωνικές αντιλήψεις της κάθε εποχής. Τα πιο διακριτά από αυτά θα μπορούσαν να συνοψισθούν:

1ο) στο στάδιο της απόρριψης και της κακομεταχείρισης,

2ο) στο στάδιο του οίκτου, της περιθάλψης, της προστασίας και της ξεχωριστής εκπαίδευσης και

3ο) στο σημερινό στάδιο της διεκδίκησης ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης, συνεκπαίδευσης και ισότιμης συμμετοχής των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνία.

Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (ΟΗΕ 2006), που επικυρώθηκε στην Ελλάδα το 2012 (Επικύρωση ν. 4074/2012), αποτελεί μια νέα ζωτική συνθήκη και διακρατική συμφωνία για τη λήψη μέτρων και την προώθηση των δικαιωμάτων και των ευκαιριών για τα άτομα αυτά. Είναι το επιστέγασμα μιας ιστορικής εξέλιξης και ανταλλαγής ιδεών γύρω από τα παγκόσμια δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Επιδιώκει να τα ενδυναμώσει για να αποκτήσουν αυτονομία στη ζωή και να συμπεριληφθούν σε όλες τις πτυχές και διαστάσεις της κοινωνίας. Η Σύμβαση αυτή απαιτεί την ανάπτυξη ενός συστήματος συμπεριληπτικής εκπαίδευσης για όλους.

Παράλληλα, η διακήρυξη της UNESCO (2008) αναφέρει ότι «μία ολιστική προσέγγιση στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι η μόνη βιώσιμη λύση προκειμένου να επιτευχθεί ένα σχολικό σύστημα με βάση τα δικαιώματα, όπου όλοι έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση ποιότητας, δηλαδή ένα σχολικό σύστημα, καθώς και μεμονωμένα σχολεία, [που θα λειτουργούν] με βάση τις αρχές της μη διάκρισης και της συμπερίληψης».

Τέλος, βασικός παράγοντας για την επιτυχία της συμπερίληψης και της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης είναι το έμπυχο δυναμικό που αναλαμβάνει να την υποστηρίξει μέσα στο γενικό σχολείο. Η ευαισθητοποίηση και η προετοιμασία των εκπαιδευτικών κάθε ειδικότητας για την αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και αναπηρίες θα πρέπει να αποτελέσουν μέρος όλων των προγραμμάτων επιμόρφωσης, κατάρτισης και εξειδίκευσης των εκπαιδευτικών.

Αγαπητές Συναδέλφισσες, Αγαπητοί Συνάδελφοι, Φίλες και Φίλοι:

Κηρύσσοντας την έναρξη των εργασιών της ημερίδας, και εκφράζοντας το ΔΣ της ΠΕΣΣ ευχαριστούμε θερμά:

Τη Διοικούσα Επιτροπή του ΠΕΤ Ηπείρου και όλα τα μέλη συναδέλφους Σ.Σ. της Περιφέρειας Ηπείρου.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και τον αξιότιμο Πρύτανη, καθηγητή κ. Καψάλη Γεώργιο, Την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ηπείρου και την περιφερειακή Διευθύντρια κ. Φωτεινού Αγγελική, και τους συναδέλφους μας ΕΠΚ Τσιάλλο Στέφανο και Δήμου Ανδρέα Επίσης τους αγαπητούς συναδέλφους μας ΣΣ από διάφορες Περιφέρειες όπως Δυτ. Ελλάδα, Ιονίων Νήσων, Δυτ. Μακεδονίας και από άλλες, καθώς βλέπω, Περιφέρειες που είναι σήμερα εδώ, μαζί μας.

Τους Δντές εκπαίδευσης Ιωαννίνων, της Πρωτ/θμιας κ. Κολιό και της Δευτεροβάθμιας κ. Ντούρο,

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τους Εισηγητές της ημερίδας συναδέλφους μας Σχολικούς Συμβούλους: Ευσταθίου Μηνά, Τοτόλου Αγγελική, Μήτσιαλο Βασίλειο, Ρισβά Αθανάσιο, Ζησιμόπουλο Δημήτριο.

Επίσης ευχαριστούμε θερμά όλους εσάς τους συναδέλφους μας εκπαιδευτικούς σχολείων Αθμιας και Βθμιας Εκπ/σης των Ιωαννίνων και τους Φοιτητές του Πανεπιστημίου.

Σας ευχαριστούμε, όλους, εγκάρδια !